Kohtulahendite kogumik

ÜLDKOHTU OTSUS (neljas koda)

25. juuni 2020*

Õigus tutvuda dokumentidega – EKP otsus määrata Banca Carige SpA-le ajutised haldurid – Dokumentidega tutvumise võimaldamisest keeldumine – Tagaseljamenetlus

Kohtuasjas T-552/19,

Malacalza Investimenti Srl, asukoht Genova (Itaalia), esindajad: advokaadid P. Ghiglione, E. De Giorgi ja L. Amicarelli,

hageja,

versus

Euroopa Keskpank (EKP), esindajad: F. von Lindeiner ja M. Van Hoecke, keda abistas advokaat D. Sarmiento Ramírez-Escudero,

kostja,

mille ese on ELTL artikli 263 alusel esitatud nõue tühistada EKP 12. juuni 2019. aasta otsus LS/LdG/19/185, millega keelduti võimaldamast tutvuda mitme dokumendiga, mis on seotud EKP nõukogu 1. jaanuari 2019. aasta otsusega ECB-SSM-2019-ITCAR-11, millega Banca Carige SpA-le määrati ajutised haldurid,

ÜLDKOHUS (neljas koda),

koosseisus: koja president S. Gervasoni, kohtunikud P. Nihoul (ettekandja) ja J. Martín y Pérez de Nanclares,

kohtusekretär: E. Coulon,

on teinud järgmise

otsuse

Vaidluse taust

1 Hageja Malacalza Investimenti Srl on Itaalia õiguse alusel asutatud äriühing. Ta on Banca Carige SpA peamine aktsionär, kellele kuulub otse 27,555% viimase kapitalist.

* Kohtumenetluse keel: itaalia.

2 Banca Carige aktsionäride üldkoosoleku otsusega muudeti 20. septembril 2018 selle panga juhatuse koosseisu. Oma osaluse tõttu selles äriühingus nimetas hageja ametisse enamuse juhatuse liikmetest.

3 Pärast Banca Carige aktsionäride uut 22. detsembri 2018. aasta üldkoosolekut, mille raames lükati tagasi ettepanek suurendada selle aktsiakapitali 400 miljoni euroni, astusid teatavad juhatuse liikmed juhatusest tagasi.

4 Euroopa Keskpank (EKP) määras 1. jaanuari 2019. aasta otsusega (edaspidi „1. jaanuari 2019. aasta otsus“) Banca Carigele ajutised haldurid Itaalia õigusnormide alusel, millega võetakse riigisisesesse õiguskorda üle Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. mai 2014. aasta direktiivi 2014/59/EL, millega luuakse krediidiasutuste ja investeerimisühingute finantsseisundi taastamise ja kriisilahenduse õigusraamistik ning muudetakse nõukogu direktiivi 82/891/EMÜ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiive 2001/24/EÜ, 2002/47/EÜ, 2004/25/EÜ, 2005/56/EÜ, 2007/36/EÜ, 2011/35/EL, 2012/30/EL ja 2013/36/EL ning määruseid (EL) nr 1093/2010 ja (EL) nr 648/2012 (ELT 2014, L 173, lk 190), artikkel 29. EKP andis selle äriühingu haldus- ja järelevalveorganite liikmete tagasikutsumise korralduse ja määras kolm ajutist haldurit ning kolmest liikmest koosneva järelevalvekomitee.

5 1. jaanuari 2019. aasta otsust ei avaldatud ning hageja ei ole teadlik selle põhjustest. EKP poolt avaldatud ainsad andmed sisalduvad 2. jaanuari 2019. aasta pressiteates, milles on ära toodud Banca Carige ajutiste haldurite ja selle äriühingu järelevalvekomitee liikmete nimed ning on üldiselt kirjeldatud ajutiste haldurite määramise mõistet ja nende kohustusi.

6 Hageja esitas 15. jaanuaril 2019 EKP-le dokumentidega tutvumise taotluse EKP 4. märtsi 2004. aasta otsuse 2004/258/EÜ üldsuse juurdepääsu kohta Euroopa Keskpanga dokumentidele (EÜT 2004, L 80, lk 42; ELT eriväljaanne 01/05, lk 51) artikli 6 alusel järgmiste dokumentide kohta:

– 1. jaanuari 2019. aasta otsus ja selle lisad;

– ajavahemikku 30. november 2018 kuni 2. jaanuar 2019 käsitlevad dokumendid, mis sisaldavad EKP poolt Banca Cargige osas võetud muid otsuseid, sealhulgas selle otsuse eelnõud, mis käsitleb omavahendite konverteerimise kava, koos selle tabelite ja lisadega; EKP ja selle äriühingu juhatuse või viimase ühe või mitme liikme vahelist teabevahetust ning EKP ja selle äriühingu juhatuse või viimase ühe või mitme liikme vaheliste koosolekute protokolle.

7 EKP teavitas 14. veebruaril 2019 hagejat sellest, et dokumentidega tutvumise taotlusele vastamise tähtaega pikendatakse suurenenud töökoormuse tõttu 20 tööpäeva võrra vastavalt otsuse 2004/258 artikli 7 lõikele 3.

8 Hageja vastas 17. veebruaril 2019 EKP-le, väites, et tema taotluse läbivaatamise tähtaja pikendamine ei ole kooskõlas otsuse 2004/258 artikli 7 lõikega 3.

9 EKP vastas 19. veebruaril 2019 hagejale, et otsuse 2004/258 artikli 7 lõikele 3 tugineti selleks, et pikendada hageja esitatud dokumentidega tutvumise taotluse läbivaatamise tähtaega olukorras, kus Banca Carige kohta oli saadud arvukalt taotlusi ning parasjagu olid käimas konsultatsioonid Itaalia keskpangaga sel samal teemal.

10 EKP jättis 13. märtsi 2019. aasta otsusega dokumentidega tutvumise taotluse täies ulatuses rahuldamata.

11 Hageja esitas 8. aprillil 2019 otsuse 2004/258 artikli 7 lõike 2 alusel EKP juhatusele kordustaotluse, milles ta palus EKP 13. märtsi 2019. aasta otsus läbi vaadata. Ta arvas selles kordustaotluses siiski oma dokumentidega tutvumise nõude alt välja omavahendite konverteerimise kava koos selle tabelite ja lisadega, mille ta oli vahepeal saanud Banca Carige ajutistelt halduritelt.

12 Hageja juhtis tähelepanu asjaolule, et ühe Itaalia päevalehe veebisaidil oli vahepeal avaldatud fotode näol 1. jaanuari 2019. aasta otsusena esitletava dokumendi väljavõtted. Ta märkis, et kui neil fotodel on tõepoolest see otsus, siis ei saa fotodel nähaolevaid väljavõtteid enam käsitada konfidentsiaalsena, sest need on avaldamise tagajärjel nüüd üldkasutatavad. Ta väitis, et need väljavõtted ei sisaldanud nii ehk naa mingisugust konfidentsiaalset teavet, sest kõik neist leitavad andmed on avaldatud dokumentides, mille Banca Carige on teabe andmiseks avaldanud vastavalt reguleeritud turgudel noteeritud krediidiasutuste suhtes kohaldatavatele õigusnormidele.

13 Hageja kordas lisaks oma soovi tutvuda taotletud dokumentidega täies ulatuses või teise võimalusena nende mittekonfidentsiaalse versiooniga, võttes arvesse internetis juba avaldatud 1. jaanuari 2019. aasta otsuse väljavõtteid ja taotluse esmakordsest esitamisest möödunud aega, millest tulenevalt teatavate andmete konfidentsiaalsus ei ole enam nõutud. Seoses EKP ja Banca Carige juhatuse vahelise kirjaliku teabevahetuse ja nende samade isikute vaheliste koosolekute protokollidega avaldas ta soovi saada vahetatud teabe ja koosolekute nimekirja, nende isikute nimesid, kelle vahel teabevahetus ja koosolekud toimusid, ning nende üldist kirjeldust.

14 EKP teavitas 3. mail 2019 hagejat sellest, et ta oli otsustanud pikendada erakorralise töökoormuse tõttu otsuse 2004/258 artikli 8 lõike 2 alusel kordustaotluse läbivaatamise tähtaega 20 tööpäeva võrra.

15 EKP teatas 29. mail 2019. aasta kirjas, et ta ei ole võimeline kinni pidama uuest tähtpäevast, mis oli määratud 4. juunile 2019.

16 EKP otsustas 12. juunil 2019 jätta kordustaotluse täies ulatuses rahuldamata (edaspidi „vaidlustatud otsus“). Selles otsuses on sisuliselt korratud põhjusi, millele tugineti EKP 13. märtsi 2019. aasta otsuses.

Vaidlustatud otsus

17 EKP tegi hageja esitatud dokumentidega tutvumise taotluse alusel vaidlustatud otsuses kindlaks kaheksa dokumenti, mis jagunevad nelja kategooriasse:

– 1. jaanuari 2019. aasta otsus;

– omavahendite konverteerimise kava ja kõik muud ajavahemikul 30. november 2018 kuni 2. jaanuar 2019 vastu võetud Banca Cariget käsitlevad kirjalikud otsused;

– EKP ja Banca Carige juhatuse või viimase ühe või mitme liikme vaheline kirjalik teabevahetus sel samal ajavahemikul;

– EKP ja Banca Carige juhatuse või viimase ühe või mitme liikme vaheliste sel samal ajavahemikul toimunud koosolekute protokollid.

18 Esimesesse kategooriasse kuuluva dokumendiga tutvumise võimaldamisest keeldumine, see tähendab 1. jaanuari 2019. aasta otsus põhines erandil, mis on ette nähtud otsuse 2004/258 artikli 4 lõike 1 punktis c, mis sätestab, et „EKP keeldub juurdepääsu võimaldamisest dokumentidele, mille avalikustamine võiks kahjustada liidu õigusega kaitstud teabe konfidentsiaalsus[e kaitset]“.

19 EKP leidis, et otsuse 2004/258 artikli 4 lõike 1 punktis c on ette nähtud konfidentsiaalsuse üldine eeldus, mis hõlmab kõiki toimikuid, mis seonduvad talle usaldatud usaldatavusnõuete täitmise järelevalve ülesandega.

20 EKP tuletas sellise konfidentsiaalsuse üldise eelduse asjaolust, et Euroopa Liidu seadusandja kehtestas eeskirjad, millega ühelt poolt kehtestatakse kõigile usaldatavusnõuete täitmise järelevalve tegijas töötavatele või töötanud isikutele ametisaladuse hoidmise kohustus ning millega teiselt poolt nõutakse, et konfidentsiaalset teavet, mida need isikud saavad oma ülesannete täitmisel, ei avalikustataks muul moel kui kokkuvõtlikus või koondvormis, mistõttu krediidiasutuste isikusamasust ei ole võimalik tuvastada. Ta viitas seejuures nõukogu 15. oktoobri 2013. aasta määruse (EL) nr 1024/2013, millega antakse Euroopa Keskpangale eriülesanded seoses krediidiasutuste usaldatavusnõuete täitmise järelevalve poliitikaga (ELT 2013, L 287, lk 63), artiklile 27; Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. juuni 2013. aasta direktiivi 2013/36/EL, mis käsitleb krediidiasutuste tegevuse alustamise tingimusi ning krediidiasutuste ja investeerimisühingute usaldatavusnõuete täitmise järelevalvet, millega muudetakse direktiivi 2002/87/EÜ ning millega tunnistatakse kehtetuks direktiivid 2006/48/EÜ ja 2006/49/EÜ (ELT 2013, L 176, lk 338), artiklile 53 ja järgnevad ning direktiivi 2014/59 artiklile 84.

21 Tuginedes 19. juuni 2018. aasta kohtuotsusele Baumeister (C-15/16, EU:C:2018:464, punktid 35–43) väitis EKP, et usaldatavusnõuete täitmise järelevalve valdkonnas ei tohi konfidentsiaalse teabe kaitsmise kohustust käsitada erandina läbipaistvuse üldpõhimõttest, vaid pigem tuleb seda ennast pidada üldreegliks. Ta oli seisukohal, et need eeskirjad ja neist tulenev konfidentsiaalsuse üldine eeldus tagavad järelevalve tõhususe, sest nii asutused, keda valvatakse, kui ka pädevad asutused võivad lähtuda sellest, et esitatud konfidentsiaalset teavet põhimõtteliselt ei avalikustata. See usaldus on tema sõnul peamise tähtsusega tõhusa teabevahetuse seisukohast, kusjuures see teabevahetus ise on määrava tähtsusega usaldatavusnõuete täitmise järelevalve nõuetekohaseks toimumiseks.

22 Lõpetuseks märkis EKP, et eespool punktis 20 nimetatud eeskirjad lubavad konfidentsiaalset teavet avalikustada vaid teatud sõnaselgelt ettenähtud juhtudel, millega käesolevas asjas tegu ei ole.

23 Ülejäänud kolme kategooria dokumentide puhul põhistati nendega tutvumise võimaldamisest keeldumist otsuse 2004/258 artikli 4 lõike 1 punktis c nimetatud erandiga koostoimes erandiga, mis on nähtud ette sama otsuse artikli 4 lõike 2 esimeses taandes, mis sätestab, et „EKP keeldub juurdepääsu võimaldamisest dokumentidele, mille avalikustamine võiks kahjustada […] füüsilise või juriidilise isiku ärihuvid[e], sealhulgas intellektuaalomand[i kaitset]“.

24 EKP märkis seoses otsuse 2004/258 artikli 4 lõike 2 esimese taandega, et kui ta edastaks hagejale Banca Carige pideva järelevalve raames saadud või koostatud dokumendid, võiks see kahjustada kõnealuse äriühingu ärihuve, sest neis sisalduv teave ei ole avalikkusele teada ning sellest nähtub selle äriühingu praeguse turuseisundi üks oluline tegur.

25 Kuivõrd EKP ei täheldanud ühtegi asjaomaste dokumentide avalikustamist õigustavat ülekaalukat üldist huvi, siis otsustas ta jätta rahuldamata ka nende dokumentide kohta esitatud taotluse, ilma et ta oleks igat dokumenti konkreetselt ja individuaalselt hinnanud.

Menetlus

26 Hagiavaldusega, mis saabus Üldkohtu kantseleisse 7. augustil 2019, esitas hageja käesoleva hagi.

27 Hageja esitas samal päeval Üldkohtu kantseleisse eraldi dokumendiga Üldkohtu kodukorra artikli 152 alusel taotluse lahendada käesolev asi kiirendatud menetluses. EKP-le toimetati hagiavaldus ja kiirendatud menetluse taotlus kätte 20. augustil 2019. EKP esitas selle taotluse kohta oma seisukoha 3. septembril 2019.

28 Üldkohus (esimene koda) jättis 18. septembri 2019. aasta otsusega kiirendatud menetluse taotluse rahuldamata. EKPd teavitati asjaolust, et kodukorra artikli 154 lõike 2 alusel anti täiendav ühe kuu pikkune tähtaeg kostja vastuse esitamiseks, mida pikendati seoses vahemaadega veel kümne päeva võrra.

29 Kodade koosseisu muutmise tagajärjel kuulub ettekandja-kohtunik nüüd neljanda koja koosseisu, mistõttu määrati käesolev kohtuasi sellele kojale.

30 EKP esitas kostja vastuse 6. novembril 2019.

31 Kuivõrd kostja vastus esitati hilinenult, palus Üldkohtu sekretär hagejal 8. novembri 2019. aasta kirjas esitada oma seisukoht menetluse edasise käigu kohta.

32 Hageja esitas 20. novembril 2019 oma seisukoha menetluse edasise käigu kohtu ning taotles kodukorra artikli 123 lõike 1 alusel Üldkohtult oma nõuete rahuldamist tagaseljaotsusega.

Hageja nõuded

33 Hageja palub Üldkohtul:

– tühistada vaidlustatud otsus ja

– mõista kohtukulud välja EKP-lt.

34 Hageja palub lisaks Üldkohtul teha kodukorra artikli 88 alusel menetlustoiming seoses nende dokumentide esitamisega, millega tutvumise võimaldamisest vaidlustatud otsusega keelduti.

Õiguslik käsitlus

35 Kodukorra artikli 123 lõike 1 kohaselt võib hageja juhul, kui Üldkohus sedastab, et nõuetekohaselt hagiavalduse saanud kostja ei ole oma vastust esitanud ettenähtud tähtaega järgides, taotleda Üldkohtult oma nõuete rahuldamist tagaseljaotsusega.

36 EKP esitas käesolevas kohtuasjas kostja vastuse 6. novembril 2019, see tähendab seitse päeva pärast kodukorra artikli 154 lõikes 2 ette nähtud tähtaja lõppemist.

37 Nimelt lõppes kostja vastuse esitamise tähtaeg – mis oleks juhul, kui Üldkohus oleks rahuldanud kiirendatud menetluse taotluse, lõppenud 30. septembril 2019 – 30. oktoobril 2019, kuivõrd kiirendatud menetluse taotluse rahuldamata jätmise korral kostja vastuse esitamise tähtaja arvutamisel pikendatakse tähtaega seoses vahemaadega vaid üks kord (vt selle kohta 7. juuni 2017. aasta kohtumäärus De Masi *vs.* komisjon, T-11/16, ei avaldata, EU:T:2017:385, punktid 17–20 ja 22).

38 Seega ei vastanud EKP hagiavaldusele ettenähtud tähtaja jooksul.

39 Kuivõrd hageja on – nagu märgitud eespool punktis 32 – taotlenud Üldkohtult oma nõuete rahuldamist tagaseljaotsusega, siis tuleb kohaldada kodukorra artikli 123 lõiget 3.

40 Kodukorra artikli 123 lõike 3 kohaselt rahuldab Üldkohus tagaseljaotsuses hageja nõuded, välja arvatud kui Üldkohus ei ole ilmselgelt pädev hagi läbi vaatama või kui hagi on ilmselgelt vastuvõetamatu või ilmselgelt õiguslikult põhjendamatu.

41 Esiteks tuleb märkida, et nagu nähtub hagiavaldusest, palub hageja Üldkohtul tühistada talle adresseeritud EKP juhatuse otsuse, millega kinnitati otsust keelduda võimaldamast hagejal tutvuda taotletud dokumentidega.

42 ELTL artikli 263 esimese lõigu kohaselt kontrollib Euroopa Liidu Kohus aga EKP selliste õigusaktide seaduslikkust, mille eesmärgiks on tekitada õiguslikke tagajärgi kolmandatele isikutele. Sama artikli neljanda lõigu kohaselt võib iga juriidiline isik esitada Euroopa Liidu Kohtule hagi temale adresseeritud akti peale.

43 Otsuse 2004/258 artikli 8 lõikes 1 on pealegi kinnitatud, et täieliku või osalise rahuldamata jätmise korral on taotlejal õigus kasutada ELTL artiklis 263 ette nähtud õiguskaitsevahendit.

44 ELTL artikli 256 lõike 1 esimese lõigu kohaselt on Üldkohus pädev arutama ja lahendama esimese astmena eeskätt ELTL artiklis 263 osutatud hagisid, välja arvatud need, mis kuuluvad Euroopa Liidu Kohtu põhikirja järgi Euroopa Kohtu pädevusse. Selle põhikirja artiklis 51 on loetletud need hagide kategooriad, mis kuuluvad erandina ELTL artikli 256 lõikes 1 sätestatud reeglist Euroopa Kohtu pädevusse. Tuleb aga tuvastada, et käesolev hagi ei kuulu ühtegi neist kategooriatest.

45 Neil tingimustel tuleb asuda seisukohale, et Üldkohtul ei puudu ilmselgelt pädevus käesolevat hagi läbi vaadata.

46 Teiseks tuleb märkida, et hageja on vaidlustatud otsuse adressaat, kusjuures selle otsusega jäetakse rahuldamata kordustaotlus, mille hageja esitas otsuse 2004/258 artikli 7 lõike 2 alusel.

47 ELTL artikli 263 neljanda lõigu alusel võib aga iga isik esitada hagi akti peale, mille adressaat ta on. Hagejal on seega õigus esitada hagi ning ta võib lisaks tugineda põhjendatud huvi olemasolule vaidlustatud otsuse tühistamise vastu (vt selle kohta 30. aprilli 2001. aasta kohtumäärus British American Tobacco International (Holdings) *vs*. komisjon, T-41/00, EU:T:2001:125, punkt 20).

48 Neil tingimustel ei saa pidada ilmselgelt põhjendamatuks hagi, mis on pealegi esitatud ELTL artikli 263 kuuendas lõigus ette nähtud tähtaja jooksul.

49 Kolmandaks tuleb märkida, et hageja esitas hagi põhistamiseks kaks väidet, millest kummalgi on mitu osa ja mille analüüs ei võimalda Üldkohtul asuda seisukohale, et hagi on ilmselgelt põhjendamatu.

50 Hageja vaidleb nimelt esimese väite esimese osa raames vastu eeskätt sellise üldise eelduse olemasolule, mis tuleneb otsuse 2004/258 artikli 4 lõike 1 punktist c ja mis võimaldab EKP-l hoida konfidentsiaalsena otsused, millega ta määrab krediidiasutusele ajutised haldurid.

51 Hageja väidab sellega seoses õigustatult, et sellise otsuse 2004/258 artikli 4 lõike 1 punktist c tuleneva konfidentsiaalsuse üldise eelduse olemasolu ei ole kohtupraktikas siiani tunnustatud ega tuvastatud.

52 Hageja vaidleb lisaks teise väite teise osa raames vastu ka järeldustele, mis EKP tegi vaidlustatud otsuses ametisaladust ja konfidentsiaalsust käsitlevatest sätete alusel, millele on viidatud eespool punktis 20.

53 Tuginedes 19. juuni 2018. aasta kohtuotsusele Baumeister (C-15/16, EU:C:2018:464, punkt 46) väidab hageja, et eespool punktis 20 nimetatud sätteid ei saa tõlgendada nii, et nendega pannakse EKP-le absoluutne konfidentsiaalsuskohustus. Ta väidab, et teatavates olukordades võib teabe edastamine olla nende sätete alusel vastupidi õigustatud.

54 Lõpetuseks märgib hageja esimese väite teise osa raames, et 1. jaanuari 2019. aasta otsus, mida EKP väitel ei saanud talle edastada selle tundlikust laadist tingituna, avaldati – kahtlemata küll lubamatult – väljavõtetena ühe Itaalia päevalehe veebisaidil.

55 Hageja väidab, et 1. jaanuari 2019. aasta otsuse avaldatud väljavõtete analüüsist saab järeldada, et selle otsuse sisu ei ole konfidentsiaalne, kuivõrd see käsitleb teavet, mille Banca Carige oli kohustatud avaldama reguleeritud turgudel noteeritud äriühinguna.

56 Hageja väidab, et see asjaolu mõjutab kohtupraktika kohaselt avalikustamisest tulenevate riskide analüüsi (3. juuli 2014. aasta kohtuotsus nõukogu *vs.* in 't Veld, C-350/12 P, EU:C:2014:2039, punkt 60).

57 Nende teguritega arvestades ei saa mitut hageja esitatud etteheidet käsitada ilmselgelt õiguslikult põhjendamatuna.

58 Seega tuvastab Üldkohus toimiku andmete ja eespool toodud kaalutlustega arvestades ühelt poolt, et tal ei puudu ilmselgelt pädevus hagi läbi vaadata, ja teiselt poolt, et hagi ei ole ilmselgelt vastuvõetamatu ega ka ilmselgelt õiguslikult põhjendamatu.

59 Järelikult tuleb hageja nõuded tagaseljaotsusega rahuldada, ilma et selle järelduse tegemiseks oleks vaja teha taotletud menetlustoimingut.

Kohtukulud

60 Vastavalt kodukorra artikli 134 lõikele 1 on kohtuvaidluse kaotanud pool kohustatud hüvitama kohtukulud, kui vastaspool on seda nõudnud. Kuna hageja on kohtukulude hüvitamist nõudnud ja EKP on kohtuvaidluse kaotanud, tuleb kohtukulud välja mõista temalt.

Esitatud põhjendustest lähtudes

ÜLDKOHUS (neljas koda)

otsustab:

1. **Tühistada Euroopa Keskpanga (EKP) 12. juuni 2019. aasta otsus LS/LdG/19/185, millega keelduti võimaldamast tutvuda mitme dokumendiga, mis on seotud EKP nõukogu 1. jaanuari 2019. aasta otsusega ECB-SSM-2019-ITCAR-11, millega Banca Carige SpA-le määrati ajutised haldurid.**

2. **Mõista kohtukulud välja EKP-lt.**

Gervasoni Nihoul Martín y Pérez de Nanclares

Kuulutatud avalikul kohtuistungil 25. juunil 2020 Luxembourgis.

Allkirjad